

15.9.2025

Kunnan harkinnanvaraisen valtionosuuden korotuksen hakeminen vuonna 2025

HAKIJAN TIEDOT

Kunta: Mynämäen kunta

Kunnan yhteys henkilön tiedot:

- Nimi: Marja Kärkkäinen
- Nimike: hallintojohtaja
- Sähköpostiosoite: marja.karkkainen@mynamaki.fi
- Puhelinnumero: 0440 784 670

HAKEMUKSEN TIEDOT

A. Haettava summa, euroa: 1.335.000 €

B. Mikäli kunta on saanut harkinnanvaraista valtionosuuden korotusta vuonna 2024, niin sen käyttökohde:

Vuonna 2024 saatu harkinnanvarainen valtionosuus 376.000 € käytettiin yleiskatteisesti tasapainottamaan kunnan taloutta. Harkinnanvaraisesta valtionosuudesta huolimatta vuoden 2024 tilikauden tulos oli -868.408 € ja tilikauden alijäämä -787.217 €.

C. Yksilöidyt talousvaikeudet, joihin haetaan harkinnanvaraista valtionosuuden korotusta sekä perustelut, jotka osoittavat em. vaikeudet poikkeuksellisiksi tai tilapäisiksi. Lisäksi yksilöitynä talousvaikutusten ajankohta ja euromääräinen vaikutus kunnan talouteen.

1. Konsernin alijäämä -kriisikuntakriteerin täytyminen on kunnalle jatkuva uhka. Kunta on viime vuosina tehnyt paljon ja tekee edelleen tasapainottamistoimenpiteitä talouden tasapainottamiseksi kriisikuntamenettelyn välttämiseksi.

Kunnan taloudellinen tilanne heikentyi merkittävästi vuoden 2023 jälkeen hyvinvointialueuudistuksen aiheuttamien huomattavien valtionosuusmenetysten takia. Valtionosuuden vähennys vuodesta 2022 vuoteen 2023 oli 15,5 milj. euroa (79 %). Marraskuussa 2023 tehtyjen lopullisten laskelmien

seurauksena tilanne huononi entisestään.

Hyvinvointialueuudistuksen taloudellinen vaikutus on pyyhkinyt pois kunnan jo tekemien tasapainottamistoimenpiteiden vaikutuksen. Uudet tasapainottamistoimet vaikuttavat vasta muutaman vuoden aikajänteellä. Tilastojen mukaan Mynämäen kunnan palvelut tuotetaan jo nyt halvemmalla kuin muiden vastaavan koko luokan kuntien.

Valmisteilla olevan valtionosuusuudistuksen vaikutuksista kunnan talouteen ei ole vielä tietoa. Oletuksena, on, että valtionosuusuudistuksen tulisi parantaa Mynämäen kunnan taloudellista tilannetta. Uudistuksen lykkääntymisen vuoksi myös vaikutukset viivästyvät.

2. Vuoden 2025 alusta toteutettu TE-uudistus on lisännyt kunnan kustannuksia työllisyyden hoidossa. Kunnan maksuosuus työttömyysetuuksista on paljon suurempi kuin aiempien vuosien kustannusten perusteella laskettu valtionosuus. Kunnan talousarvioon on varattu työttömyysetuuksiin sama euromäärä kuin VM:n valtionosuuslaskelmissa. Tästä on kesäkuun 2025 loppuun mennessä toteutunut jo 64 % ja kustannukset vielä lisääntyvät maksun porrastuksen takia loppuvuotta kohden työttömyysjaksojen pidentyessä.
3. Kunnan lainamäärä on kasvanut huomattavasti, koska tulo-rahoitus ei ole riittänyt edes käyttötalouteen. Kunta on joutunut tekemään aluehallintoviraston määräysten takia isoja investointeja sisäilmaongelmien (terveyskeskus) ja myös vanhentuneen kiinteistökannan takia (mm. kunnan yhtenäiskoulun suuri peruskorjaus kunnan kokoon nähden). Kaikki investoinnit on tehty lainarahalla. Korkotason viime vuosien nousu on nostanut korkomenoja huomattavasti. Korkea lainamäärä pitää korkomenot suurina viime aikojen korkotason hienoisesta laskusta huolimatta. Osassa kunnan lainoista on korkosuojauksia. Ilman niitä korkomenot olisivat vielä suuremmat.
4. Kunta-alan palkkaratkaisut ovat lisänneet ja lisäävät kehittämisohjelman takia myös tulevana vuosina kunnan henkilöstömenoja.
5. Kunnassa on tehty palveluverkkotarkastelua ja löydetty palvelurakenteen muutoksilla säästöä jo kuluneen 10 vuoden aikana. Viimeisin palvelu- ja tilaverkkoselvitys on tehty keväällä 2025. Hyvinvointialueuudistus, korko- ja hintatason nousu sekä lisääntyneet työttömyyden kustannukset ovat heikentäneet kunnan taloutta voimakkaasti ja nopeasti. Uusia palveluverkkoon tai palvelutasoon tehtäviä muutoksia ei ole ollut mahdollista toteuttaa siten, että ne vaikuttaisivat nopealla aikataululla kunnan taloudelliseen tilanteeseen.

D. Mikäli kunta on hakenut harkinnanvaraista valtionosuuden korotusta vuonna 2024, niin perustelut miksi kunta hakee korotusta peräkkäisinä vuosina.

Kunnan talouden perustilanne ei ole muuttunut. Hyvinvointialueuudistuksen taloudelliset vaikutukset eivät ole kadonneet mihinkään vaan epäoikeudenmukainen valtionosuuksien väheneminen heikentää kunnan taloutta vuosittain. TE-uudistuksen seuraukset huonontavat tilannetta entisestään riittämättömän valtionosuuden takia.

Kunta on tehnyt ja tekee taloutta tasapainottavia toimenpiteitä, mutta ne vaikuttavat kunnan talouteen

pitkällä tähtäimellä. On myös niin, että jatkuvat valtion taholta tulevat lakisääteiset uudistukset ja niiden kunnan taloutta huonontavat vaikutukset siirtävät koko ajan maalia kauemmaksi.

E. Kunnan omat toimenpiteet poikkeuksellisen tai tilapäisen taloudellisen tilan korjaamiseksi (tulojen lisäykset ja menojen vähennykset, omaisuusjärjestelyt jne.)

1. Toteutetut toimenpiteet

Verotulot

Kunnan tuloveroprosenttia on korotettu viime vuosien aikana. Jo ennen hyvinvointialueuudistusta vuonna 2022 veroprosentti oli yli maan keskiarvon, yli Varsinais-Suomen kuntien keskiarvon ja yli saman koko luokan kuntien keskiarvon. Vuodelle 2024 tuloveroprosenttia korotettiin 0,49 %-yksikköä 9,10 %:iin. Veroprosentti on edelleen huomattavasti yli maakunnan ja saman kokoluokan kuntien keskiarvon.

Vuodelle 2025 rakennusten (+0,22) ja maapohjan (+0,20), vakituiseen asumiseen käytettävien rakennusten (+0,05) ja muuhun kuin vakituiseen asumiseen käytettävien rakennusten (+0,35) kiinteistöveroprosentteja korotettiin suluissa olevan prosenttiyksikön mukaisesti. Korotusten tuottoarvio on 339.000 €. Kunnassa on käytössä myös voimalaitosrakennusten veroprosentti (3,10 %) suunnitteilla olevia tuulivoimalahankkeita varten.

Valtionosuudet

Kunnan mahdollisuudet vaikuttaa valtionosuuksiin on rajalliset. Kunnan toimenpiteiden (esimerkiksi markkinoinnin lisääminen asukasmäärän kasvattamiseksi) vaikutukset näkyvät vasta viiveellä.

OKM:n valtionosuuden lisäämiseksi lukion vetovoimaa on parannettu erilaisin toimenpitein. Lukiossa on mm. ollut muutaman vuoden ajan opintojakso, jonka aikana on voinut suorittaa ajokortin. Tämä on rahoitettu kunnan saamalla perintövaroilla. Vetovoimaa tehostavien toimenpiteiden ansiosta oppilasmäärä on noussut 22 oppilaalla lukuvuodesta 2024 lukuvuoteen 2025. Lukuvuoden 2026 alusta yläkouluun ja lukioon perustetaan urheilulinjat Turun seudun urheiluakatemia ja paikallisten urheiluseurojen kanssa yhteistyössä. Tämän ennakoidaan edistävän lukion oppilasmäärän kasvua tulevinä vuosina ja houkuttelevan myös uusia asukkaita kuntaan, koska urheilulinja alkaa jo yläkoulusta.

Muut tuotot

Kunta on jo aiemmin yhtiöittänyt vesihuoltolaitoksen ja siitä kirjattiin myyntivoittoa ja kunnan taseeseen saatiin ylijäämää. Tämä ei kuitenkaan vaikuta konsernin alijäämä -kriteeriin. Kirjauksesta muodostunut ylijäämä on jo käytetty.

Vuosien aikana on myyty paljon käyttöomaisuutta, jotta tulos saadaan ylijäämäiseksi. Myytävissä olevaa käyttöomaisuutta ei kovin paljon ole enää jäljellä. Talouden tasapainottamisohjelmassa on

250.000 € myyntivoitto/vuosi vuosina 2024 ja 2025. Myyntivoitot eivät ole toteutuneet eivätkä tule toteutumaan em. arvion mukaisesti, koska markkinoinnista huolimatta kohteita ei ole vielä saatu myytyä. Talouden tasapainottamiseksi vuonna 2025 puuta on myyty huomattavasti metsänhoitosuunnitelman tavoitteita enemmän.

Kunnassa on hyvin vähän mahdollista kerätä ei-lakisääteisiä asiakasmaksuja. Maksuja korotettiin 20.000 € vuosina 2024 ja 2025. Maksujen jatkuva korottaminen karsii esimerkiksi harrastusryhmiin osallistujia eikä maksuja siten kerry toivotulla tavalla.

Lainsäädännön muutosten takia varhaiskasvatusmaksut ovat laskeneet huomattavasti viime vuosina. Vuonna 2021 maksutuotot olivat 401.000 €. Vuonna 2025 maksutuotot tulevat olemaan enää 230.000 €, joten laskua on 42 %. Vaikka kunnan asukasluku on laskenut, kunnassa on valtakunnallisestikin verraten hyvin korkea varhaiskasvatukseen osallistumisaste. Nollamaksuluokkaan kuuluvia on 53 %. Koska lapsia on edelleen paljon varhaiskasvatuksen palveluissa, kustannukset eivät laske väestön ikärakenteen mukaisesti.

Tehdyt sopeutustoimet

Palveluverkko

Kunta on vuoden 2018 jälkeen lakkauttanut kolmen kyläkoulua. Henkilöstömäärä on vähentynyt ja koulukiinteistöt on myyty.

Säästöt palveluverkosta	€/vuosi	Kumulatiivinen säästö 5 v aikana
8 luokanopettajaa	400.000 €	2.000.000 €
3,5 ruoka- ja puhtaanapidon henkilöä	85.000 €	297.500 €
kiinteistöhuollon henkilöä	80.000 €	400.000 €

Keväällä 2025 hyväksyttiin tila- ja palveluverkkoselvitys. Selvityksessä löydettiin mahdollisia säästökohteita palveluverkosta tuleville vuosille, mutta vaalikauden vaihteesta johtuen palveluverkon muutoksista päätetään myöhemmin syksyllä. Vuoden 2025 talousarviossa säästöksi palveluverkon muutoksista arvioidaan menojen vähennyksenä 150.000 €.

Kunta on maantieteellisesti laaja, joten merkittävä osa perusopetuksen oppilaista kuuluu koulukuljetusten piiriin. Kunnassa on yksi yläkoulu, johon tulee kaikki kunnan yläkouluikäiset. Kuljetuskustannukset ovat siten suuri menoerä kunnalle. Syksyllä 2024 käynnistetyn koulukuljetusten kilpailutuksen yhteydessä uudistettiin linja-autoreittejä säästöjen saamiseksi. Muutoksen jälkeen voidaan hyödyntää mahdollisimman paljon yhtenäisiä reittejä. Perusopetuksen kulttuurikasvatussuunnitelmaa muutettiin siten, että perusopetuksen aikana tehtävien retkien ja vierailujen määrää karsittiin. Myös tämä säästää kuljetuskustannuksia.

Henkilöstöjärjestelyt

Mynämäen kunnassa on muihin kuntiin verrattuna matala ja ohut organisaatorakenne ja hallintohenkilöstön tehtäväkuvat ovat laajat. Hallintohenkilöstöä vähentämällä ei ole mahdollista saada merkittäviä säästöjä.

Kunnassa on harkittu tarkoin virkojen ja toimien täyttämistä ja tehtäviä on viime vuosina yhdistetty. Esimerkiksi talouspäälliköstä on luovuttu ja tehtävät yhdistetty hallintojohtajan tehtävään. Teknisessä toimessa niin ikään hallinnollisia tehtäviä on yhdistetty ja henkilöstömäärää karsittu entisestään. Lisäksi tekninen toimiala on vähentänyt palvelujen ostoja ja siirtänyt tehtäviä omalle henkilökunnalle.

2. Tulossa olevat ja päätetyt toimenpiteet

Lakisääteinen sote-kiinteistöjen yhtiöittäminen toteutetaan vuoden 2026 alusta. Sen vaikutus kunnan talouteen on vielä epäselvä. Neuvotteluja vuokrasopimuksista hyvinvointialueen kanssa ei ole vielä käyty hyvinvointialueesta johtuen. Vuokrataso on oleellinen asia yhtiön taloudelliselle kantokyvyille. Konserniyhtiönä sote-kiinteistöyhtiön taloudellinen tilanne vaikuttaa kunnan konsernin alijäämä-tunnuslukuun, joka on jo useamman vuoden ollut lähellä täyttyä.

Edellä kuvatussa palvelu- ja tilaverkkoselvityksessä esille nostetuista toimenpiteistä tehdään päätökset loppuvuoden aikana ja näillä toimilla on saatavissa muutamien satojen tuhansien erojen säästöt.

Verotulot

Kunnan tuloveroprosentti on jo nyt huomattavan korkea alueen muihin kuntiin verrattuna. Mynämäen veroprosentti on 9,10 % ja maakunnan keskiarvo on 7,54 %. Jos Mynämäen kunnan tuloveroprosentti olisi maakunnan keskiarvon tasolla, kunta saisi noin 2,4 milj. € vähemmän kunnan tuloveroa.

Kuntaliiton elokuun 2025 ennustekehikon mukaan kunnan vuoden 2025 verotulot yhteensä jäävät 347.000 € alle talousarviossa arvioidun. Vuoden 2025 talousarviossa verotulot on arvioitu Kuntaliiton lokakuun 2024 ennustekehikon mukaiseksi. Mikäli verotulot toteutuvat elokuun ennustekehikon mukaisesti, vuoden 2025 alijäämä tulee olemaan 1.335.000 €. Alijäämän määrään ei ole huomioitu kasvavia kuluja työllisysetuuksista.

Kunta on kaavoittanut tuulivoimalle soveltuvan alueen ja pyrkinyt siten laajentamaan veropohjaa. Valtuusto on hyväksynyt tuulivoimaosayleiskaavan syksyllä 2023 ja kaava on saanut lainvoiman. Tuulivoimaloille myönnettyistä rakennusluvista on kuitenkin valitettu, joten voimaloiden rakentaminen ei ole vielä voinut käynnistyä.

Valtionosuudet

Kunnan käytettävissä olevat keinot valtionosuuden määrän lisäämiseksi ovat pitkän aikavälin keinoja. Tonttimarkkinointia ja asukashankintaa tehdään koko ajan asukasmäärän kasvattamiseksi.

Muut tuotot

Talouden tasapainottamisohjelmassa on 250.000 € myyntivoitto/vuosi vuosina 2024 ja 2025. Kohteet on edelleen myymättä ja tuotot toteutuvat, kun kohteet saadaan myytyä.

Tulevat sopeutustoimet

Henkilöstöön kohdistuvien sopeutustoimen säästöarvio 580.000 €. Toimenpiteinä on eläköitymisten ja muiden vapaaehtoisten toimien hyödyntäminen sekä oman työn lisääminen ja ostopalvelujen vähentäminen. Säästö henkilöstömenoista edellyttää myös muutoksia palveluverkkoon.

Edellä on kuvattu euromäärältään merkittävimmät sopeutustoimet. Tasapainottamisohjelmassa on kirjattu yhteensä noin 2,0 milj. €/vuosi toimenpiteet. Ohjelma on liitteenä kokonaisuudessaan.

F. Muut huomiot ja lisätiedot:

Mynämäen kunnan väestörakenne on vanhusvoittoinen ja se vähentää hyvinvointialueuudistuksen yhteydessä muuttuneiden määräytymiskriteerien takia peruspalvelujen valtionosuutta huomattavasti.

Varhaiskasvatuksen osallistumisaste on korkea, joten lapsimäärän väheneminen ei ole vaikuttanut varhaiskasvatuksen tarpeeseen. Lisäksi varhaiskasvatuksessa on paljon asiakkaita, jotka eivät tulojen takia maksa varhaiskasvatusmaksua ollenkaan.

Syksyllä 2024 hyväksytty vuoden 2025 talousarvio on 988.000 € alijäämäinen. Laskeva verotuloennuste ja mm. kasvavat työttömyyden kustannukset lisäävät alijäämää. Hyväksytyssä vuosien 2026–2027 taloussuunnitelmassa alijäämää on yhteensä noin 0,8 milj. €. Verotulojen lasku ja kasvavat kustannukset lisäävät alijäämä määrää myös suunnitelmavuosina.

Kunnan taseessa 31.12.2024 on ylijäämää noin 3,5 milj. euroa.

Aika:

Allekirjoitus, nimenselvennys ja nimike

Liitteet: